

Cursus Cryptografie

MODERN

Onderwerpen

- Blokgeheimschrift
- Feistel algoritme
- Data Encryption Standard
- Cryptoanalyse van DES
- Alternatieven voor DES
- Advanced Encryption Standard

Rekenen met Bits

		$a \oplus b$	$a \vee b$	$a \wedge b$
a	b	a XOR b	a OR b	a AND b
0	0	0	0	0
0	1	1	1	0
1	0	1	1	0
1	1	0	1	1

complement NOT 0 = 1 en NOT 1 = 0

XOR = exclusive or

Blokgeheimschrift

Een n -bits klaartekst $\rightarrow$ n -bits cijfertekst **blok = n bits**

Een n -bits $\rightarrow$ n -bits **bijectione** afbeelding

Maximaal $2^n!$ vercijfersleutels voor n -bits vercijfering

Meestal minder 64-bits sleutel, 64 bits blok $\rightarrow 2^{64} \ll 2^{64}!$

blok $n = 2$ bits, $2^2 = 4$ waarden, $4! = 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 24$ sleutels

klaar	sleutel-1	sleutel-3	sleutel-4	...	sleutel-24
↓	↓	↓	↓	↓	↓
00	00	01	10	...	11
01	01	10	11	...	10
10	10	11	00	...	01
11	11	00	01	...	00

Blokgeheimsschrift

- Periodiek bij herhaling $M \rightarrow C \rightarrow C^2 \rightarrow \dots \rightarrow C^{\text{periode}} = M$
  - **fixed point** $E(M,K) = M$
  - **antifixed point** $E(M,K) = \text{complement}(M)$
  - **zwakke sleutel** $E(E(M,K),K) = M$
- Maskeren door **whitening** $M \oplus W_{\text{in}} = M' \rightarrow C' \oplus W_{\text{uit}} = C$
- Maskeren door **Block Chaining**

Electronic Code Book

```
* MYSTERY PROGRAM          00000010
* D.E.KNUTH                 00000020
* THE ART OF COMPUTER PROGRAMMING, VOL I 00000030
* EXERCISE 1.3.2 # 8       00000040
PRINTER EQU 18              00000050
BUF      ORIG  *+3000      00000060
1H       ENT1  1           00000070
          ENT2  0           00000080
          LDX   4F          00000090
2H       ENT3  0,1         00000100
```

ECB

```
\BKF<&bm/qKI5"Uz}eKxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rb?X
\BK=pw<s+m AbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rb@X
\BKM+w.i/1KH)RQw*h!M(% .x/grK$ [q+_Wx9"ZH&8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbAX
\BK>;w`k&kpxs`AVn8NxxzR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbBX
\h}B1'Sz\8K>4(.H\IcxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbCX
\Z! ?bR.H\8KH5{UH\BV,rb>H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbDX
\IsxbR.H\8K>1'?H\IKxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbEX
\8KxbR.H\8K>1'@H\HKxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbFX
\8KxbR.H\8KE'+.H\LqxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbGX
\JsxbR.H\8K>1'AH\HW*bR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rc>X
```

Remedie tegen structuur:

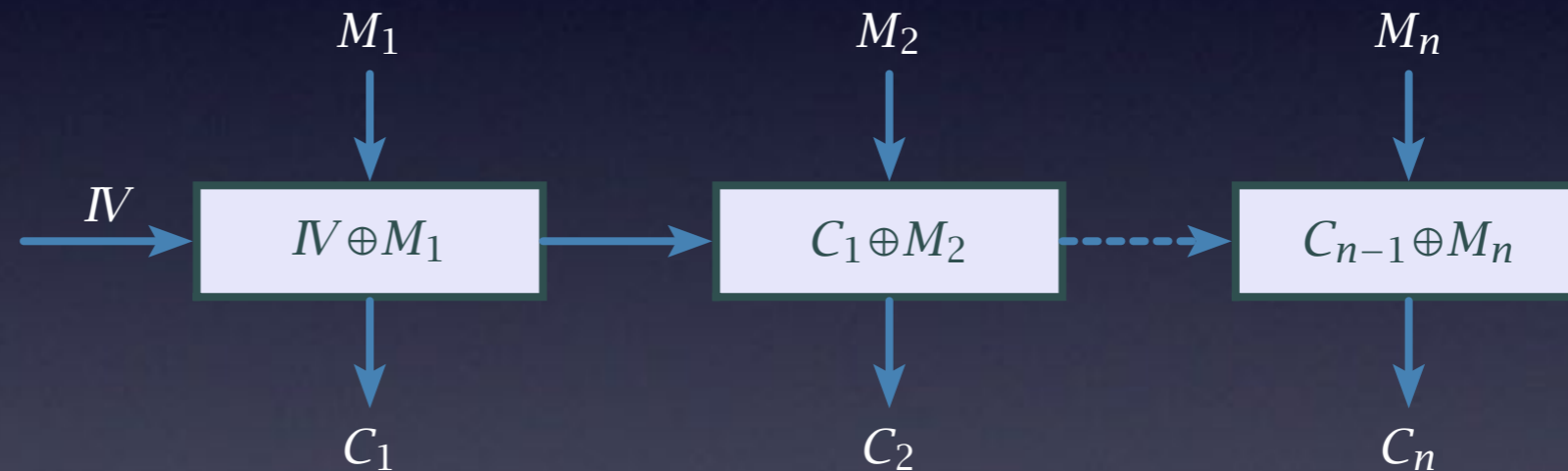
Cipher Block Chaining of Counter Mode

Cipher Block Chaining

ECB

```
\BKF<&bm/qKI5`Uz}eKxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rb?X
\BK=pw<s+m AbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rb@X
\BKM+w.i/1KH)RQw*h!M(% .x/grK$ [q+_Wx9`ZH&8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbAX
\BK>;w`k&kpxs`AVn8NxzR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbBX
\h}B1'Sz\8K>4(.H\IcxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbCX
\Z!`bR.H\8KH5{UH\BV,rb>H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbDX
\IsxbR.H\8K>1'?H\IKxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbEX
\8KxbR.H\8K>1'@H\HKxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbFX
\8KxbR.H\8KE'+.H\LqxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rbGX
\JsxbR.H\8K>1'AH\HW*bR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H\8KxbR.H1H[]rc>X
```

CBC


```
\BKF<&bm,T70qHX)JZ#It;'qG3nbw.UZDkZ{z!$CADF5}sR,>|2N!f!t;U}g$Y0]H>y17\ /V
E!enHtkjp/&PKg:SmgqiNZh<j@]#QM7%gxI<T@emdQ5UW34Va*!nZ&b?^b1(]x1(kKhQp{q!
h.T?<4@+8;@(e'2CbDau.L`\2Ltar1\n]Llz,/WW$%X4/"&@!]DM2tT)}60f5g#q+ ,0Hj dj
(awn$#evNm)(8$Gm]FwASvuVZ cZViD?WwOsY\r(T0;- \0ApQh'F_BoYNAr_b5>B[*n)u8!;
X3-kG_tVUkxJ{(C?RU|c zq(0.h|"m@pLfT6`nYI?@0(S=BFw,h+Fk+CPw".9:sP9sKA<}1
M45+D/LUJ1!syKB>G0w@-N!'D(cY0AOoA`Or34}X>9; ,6'LA;q'E9yz*8Jr^<1IrE3n(Oo.k
B|#ARb\T?Un $*=<?Z9'|j&9wFR*o9n6P2k-bgW3)}%OU6@0ai>3Hd)-:UW6;3q:#Q!I>xj
7[=:L1GS44)x}X(<1|t2!KV%.U`K$>%m+.Ld'1SV(f8}*$$"?$7-vP("woP0i p/`kyClei
,9W3F_4R)qCxm+b;&^U2p}1$#7AKsp_1 o-dvc.U|Hx}yV\>y!d7|I+'vYPP <Yo$Bly3?Ah
!-`362oQ}eLqgYQ:zND<jL #w'OUm?Nkt_{np2|Tq8g(s%K=npSAvwy&kI?ZyjHnx2;$-n'g
```


Feistel schema

$$E(M,K) : L_1, R_1 = R_0, L_0 \oplus F(R_0, K_1)$$

$$L_2, R_2 = R_1, L_1 \oplus F(R_1, K_2)$$

$$L_3, R_3 = R_2, L_2 \oplus F(R_2, K_3)$$

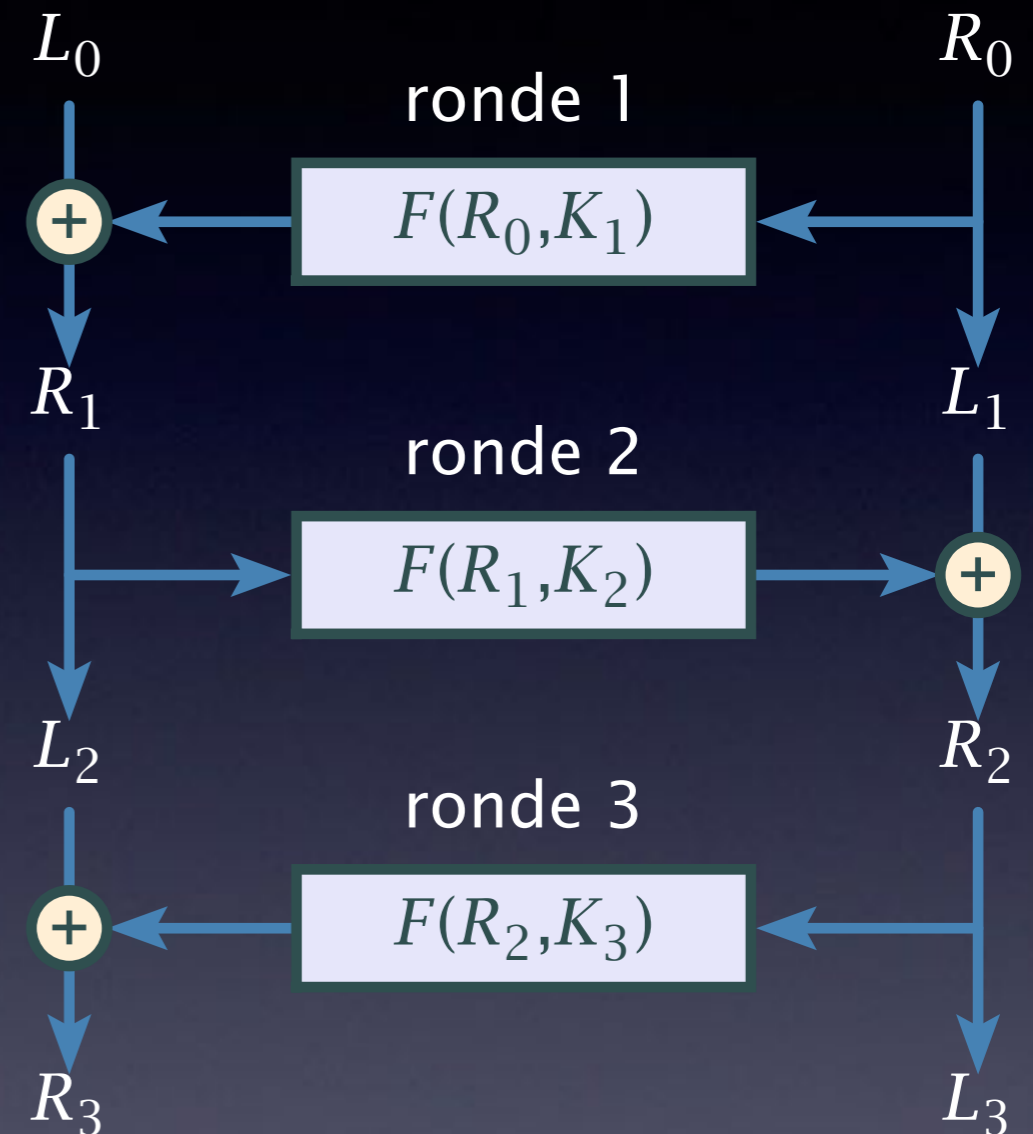
$$D(M,K) : L_2, R_2 = R_3, L_3 \oplus F(R_3, K_3)$$

$$L_1, R_1 = R_2, L_2 \oplus F(R_2, K_2)$$

$$L_0, R_0 = R_1, L_1 \oplus F(R_1, K_1)$$

Voordelen

Geen bijzondere eisen aan functie
Meer stappen i.h.a. meer veiligheid

Gebalanceerd: #L = #R

Data Encryption Standard

1973 Initiatief National Bureau of Standards (nu NIST)

1975 IBM enig inzender voor DES

1978 Hearings US Senate Committee on Intelligence

1980 Hellman Time Memory Tradeoff e.a.

1991 Biham en Shamir Differential Cryptanalysis

1993 Matsui Linear Cryptanalysis

1997 Software brute force – NIST start AES op

1998 Hardware brute force

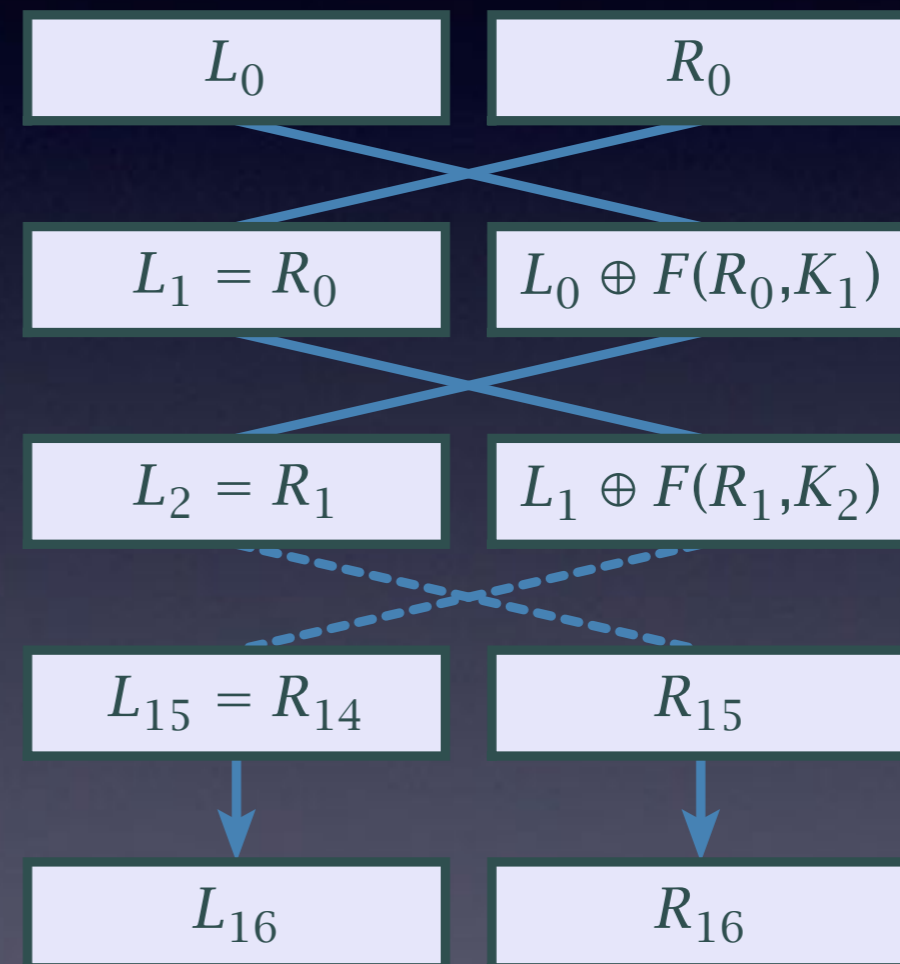
1999 DES voor het laatst verlengd als standaard

DES - schema

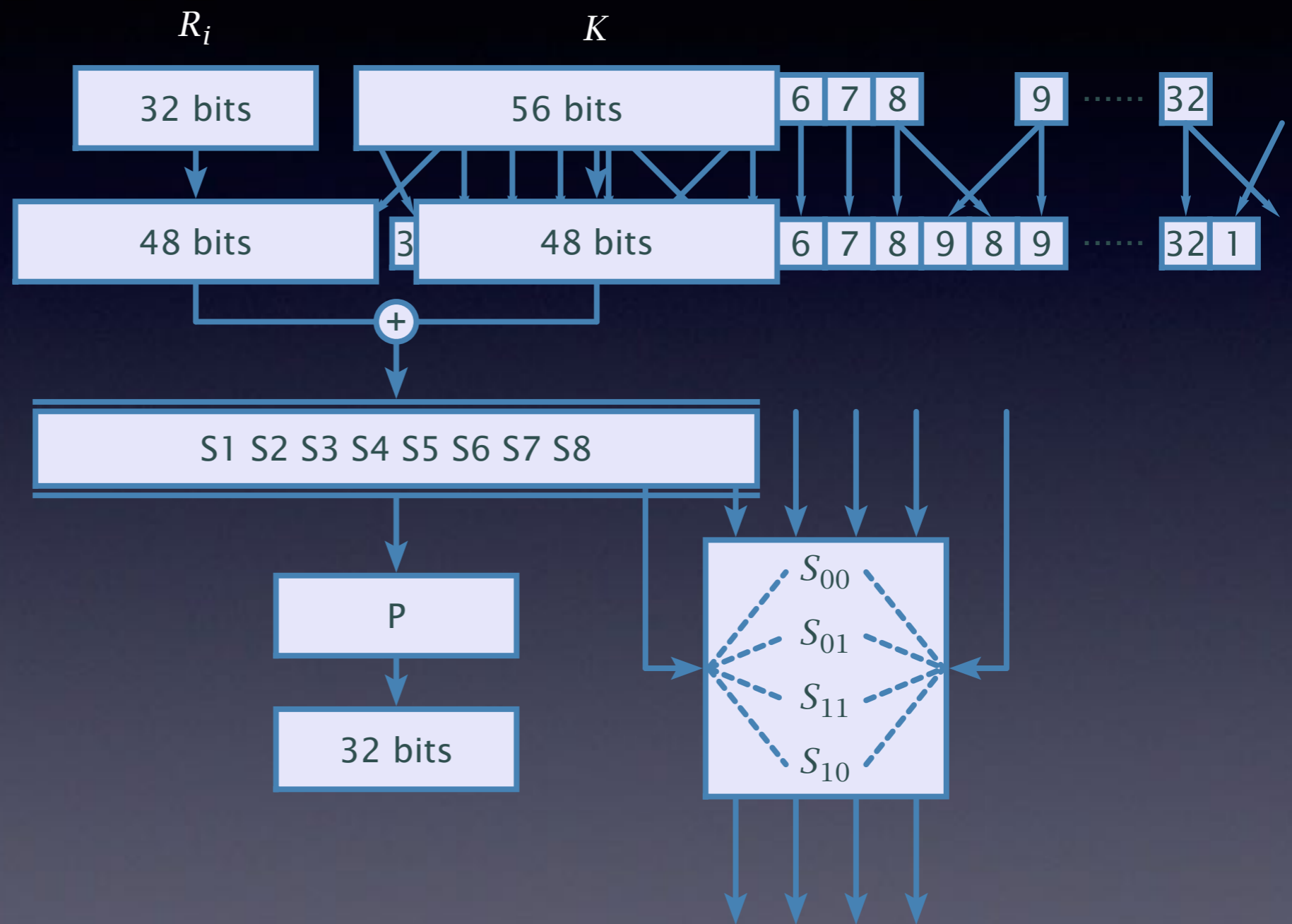
Hoofdschema

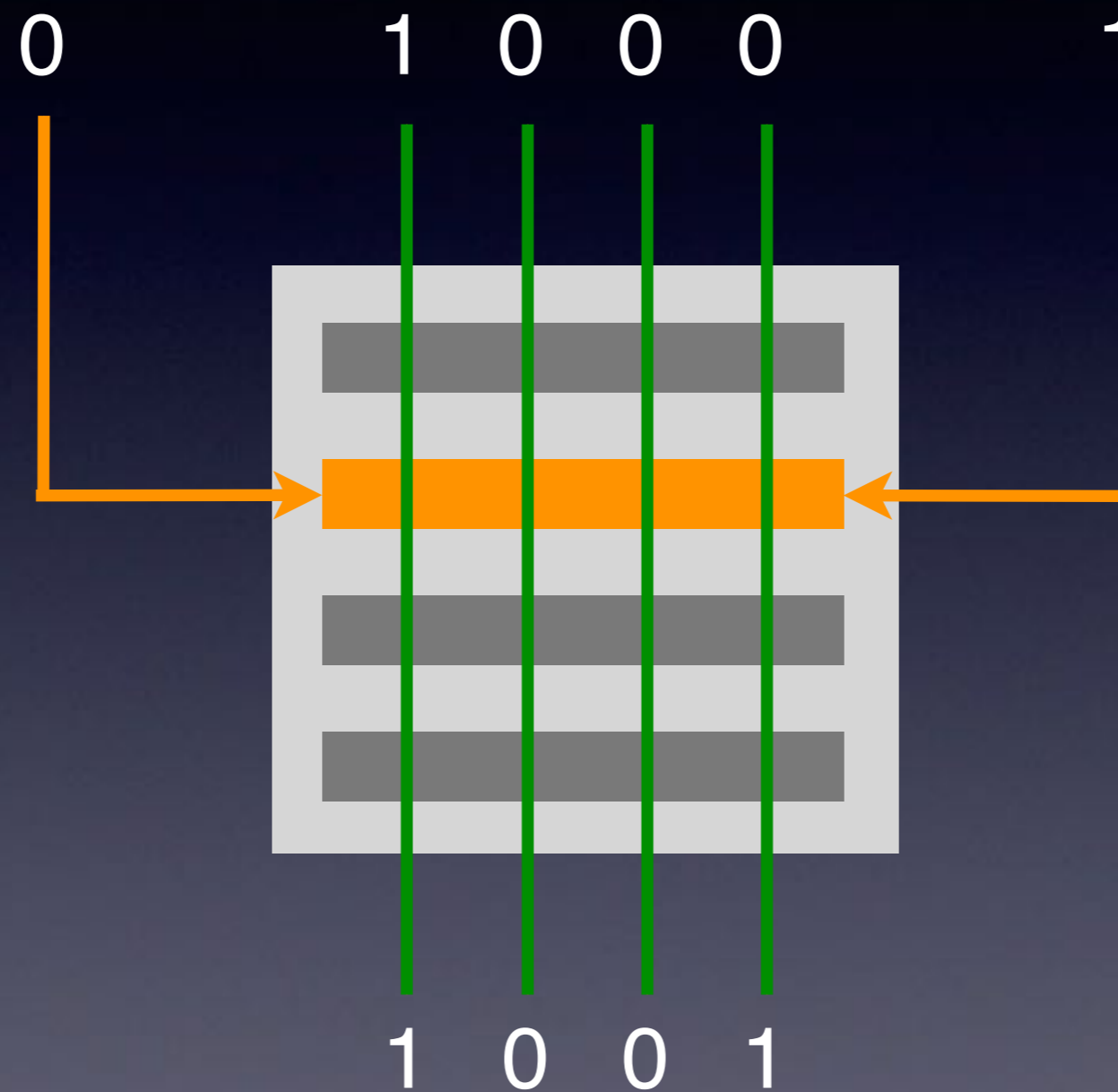
Rondetransformaties

Transformatie

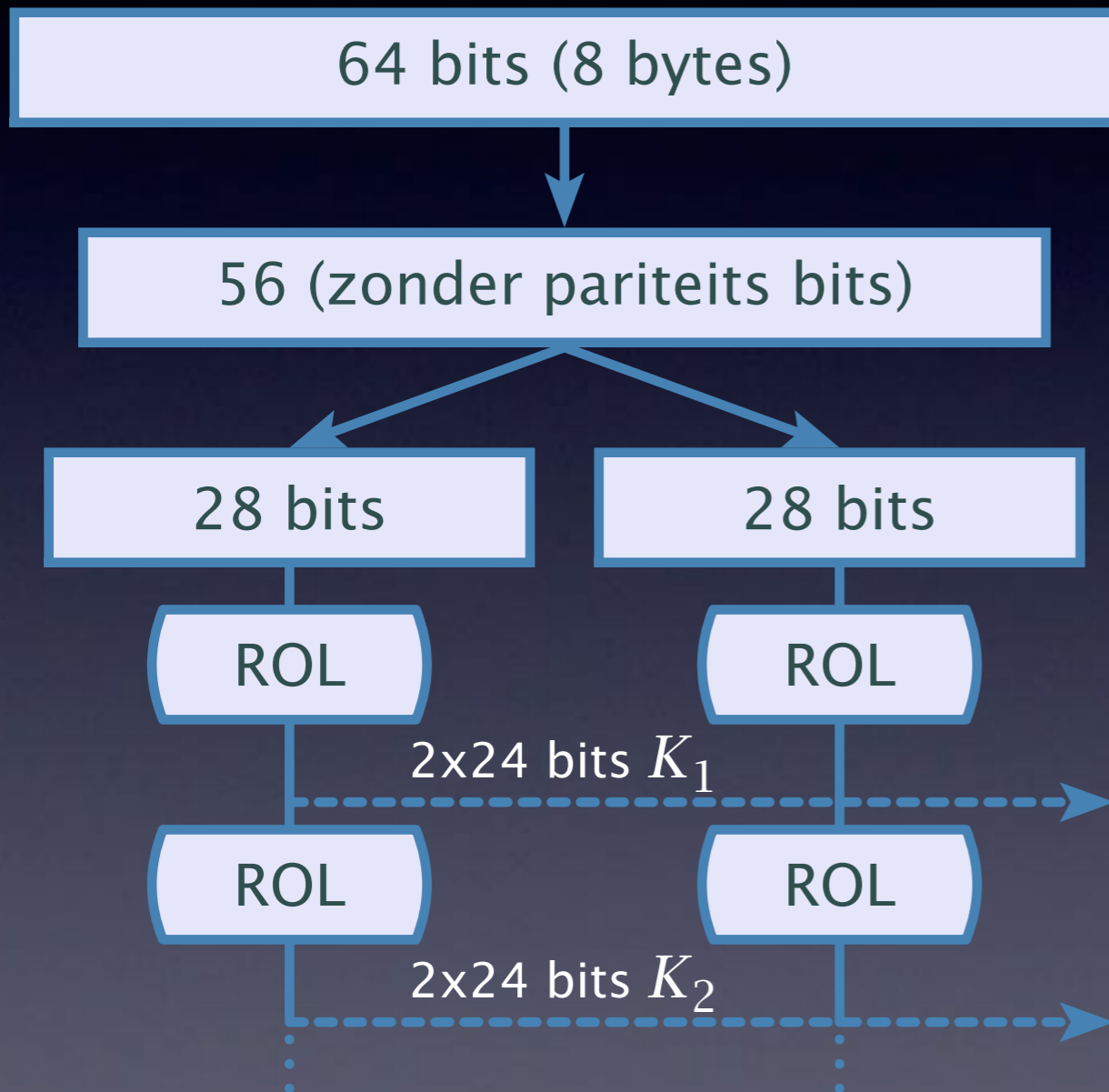

S-doos operatie

0000	1111
0001	0001
0010	0100
0011	1110
0100	0110
0101	1011
0110	0011
0111	0100
1000	1001
1001	0111
1010	0010
1011	1101
1100	1100
1101	0000
1110	0101
1111	1010

Sleutelschema

- 64 → 56 bits - pariteitsbits
- rotaties | 1 2222222 1 2222222 |
- 4 zwakke sleutels
(00...)(11...)
 $M = E(E(M,K),K)$
- 12 halfzwakke sleutels
(0101...)(1010...)
 $M = E(E(M,K'),K)$

Triple DES

- 56 bit DES niet langer veilig genoeg is 2-maal DES een 112 bits sleutel?
- 2-maal DES is *niet* $2 \times 56 = 112$ bits maar effectief slechts 57 bits reden **meet in the middle** aanval
- 3-maal DES met EDE schema
Triple DES = $E_{K_3}(D_{K_2}(E_{K_1}(M)))$
- Triple DES mogelijkheden
  1. $K_1 \neq K_2 \neq K_3$
  2. $K_1 = K_3 \neq K_2$
  3. $K_1 = K_2 = K_3$ **compatibility mode**

Meet in the Middle		
E_1		D_1
E_2	$= D_6$	D_2
E_3		D_3
E_4		D_4
E_5		D_5
E_6	$E_2 =$	D_6
E_7		D_7
...		...

Cryptoanalyse van DES

- De “DES controversie” DES door NSA te breken?
- Brute force = uitputtend zoeken
  - software
  - hardware
- Fysische methoden (Side Channel Analyse)
  - foutinjectie
  - tijdsduur operaties
  - analyse stroomverbruik
- Time Memory Tradeoff
- Differentiële cryptoanalyse
- Lineaire cryptoanalyse

DES controversie

- National Security Agency is betrokken bij ontwikkeling DES
- Voorganger Lucifer 128 bits DES 56 **verzwakt door NSA?**
- Is 16 ronden Feistel wel genoeg?
- Ontwikkelcriteria i.h.b. van S-dozen zijn geheim **verdacht?**
- Structuur in S-dozen én ontwerp geheim **valluik ingebouwd?**
- Hardware brute force binnen capaciteit NSA?
- Onderzoek US Senate Committee on Intelligence in 1978:
  - DES is more than adequate for its intended applications
  - IBM invented and designed DES
  - NSA did not tamper with the design
  - NSA certified DES free of known statistical/mathematical weakness
  - **overtuigend?**

Brute Force

Hardware

1984: DES chips goedkoop te koop
DES chips goedkoop te koop

1998: Deep Crack gebouwd voor \$250.000
Deep Crack gebouwd voor \$250.000

37.050 DES-chips parallel
70 uit 256 plausibel
2.500.000 encrypties per seconde
alle sleutels in plaintext only

Unicity Distance DES $\approx$ 16 bytes

$(70/256)^{16} \times 2^{56} \approx 70.000.000$ vals alarm

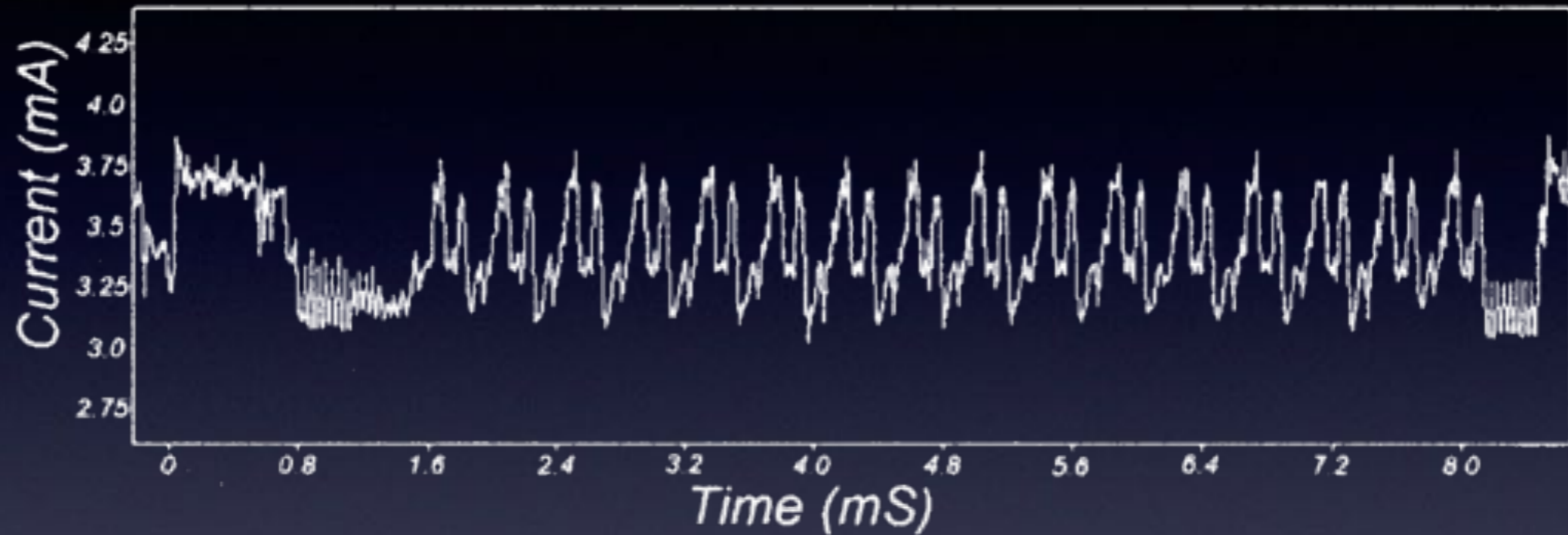
1997 Rocke Verser internet programma zoals SETI

78.000 deelnemers
known-plaintext

maximaal 14.000 machines tegelijk
Unicity Distance DES $\approx$ 8 bytes $\rightarrow 2^{16}$ vals alarm

18 feb – 17 juni $\rightarrow$ Eureka

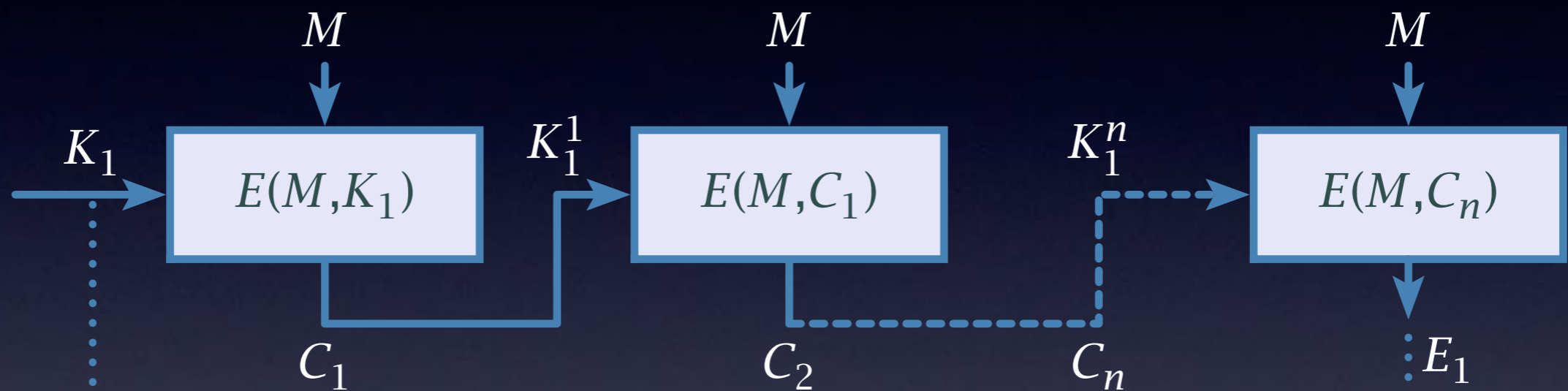
Side Channel Analyse

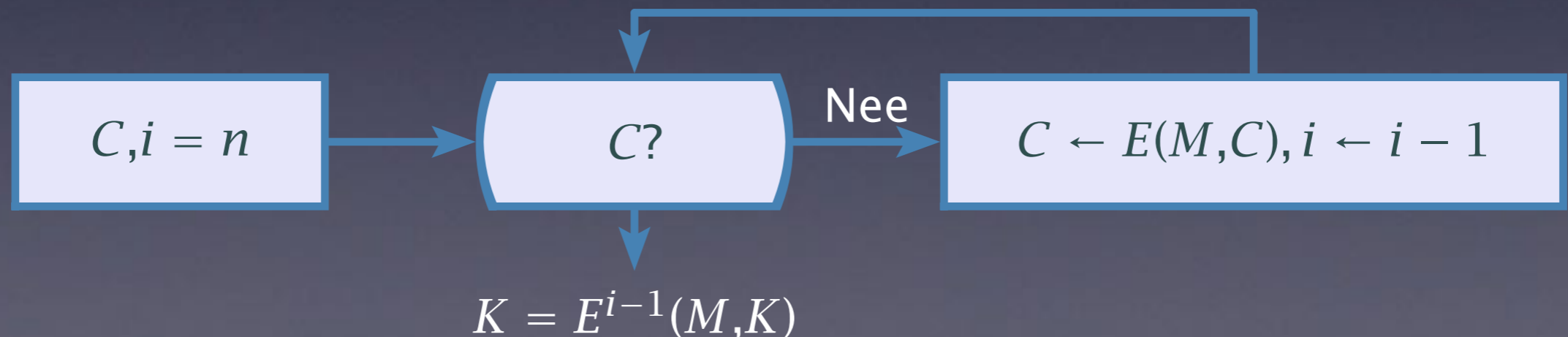
- Stroomverbruik toont processor acties
- Foutinjectie geeft verschillende uitkomsten
- Timing analyse door verschil in processor instructies

Time Memory Tradeoff

Vorbereidungsphase

Analysephase

Differentiële Cryptoanalyse

Chosen-plaintext analyse van Biham en Shamir 1991

kies paren klaartekst met constant verschil:

$$\Delta M = M \oplus M^* = \text{constant} \quad C = E(M, K) \quad C^* = E(M^*, K)$$

dan geldt in elke ronde:

$$(R_{i-1} \oplus K_i) \oplus (R_{i-1}^* \oplus K_i) = R_{i-1} \oplus R_{i-1}^* = \Delta R$$

onderzoek per S-doos:

$$(R_{i-1}, R_{i-1}^*) \text{ met } \Delta R = \text{constant}$$

Voorbeeld 1e substitutie van S_1 :

$$\Delta_{in} = 1000_2 \begin{cases} (A, 2)(2, A) \\ (6, E)(E, 6) \end{cases} \xrightarrow{S_1} \Delta_{uit} = 1011_2 \begin{cases} (6, D)(D, 6) \\ (B, 0)(0, B) \end{cases}$$

Statistische verschillen S_1

Δ	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
0000	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0001	0	0	0	2	0	0	0	2	0	2	4	0	4	2	0	0
0010	0	0	0	2	0	6	2	2	0	2	0	0	0	0	2	0
0011	0	0	2	0	2	0	0	0	0	4	2	0	2	0	0	4
0100	0	0	0	2	0	0	6	0	0	2	0	4	2	0	0	0
0101	0	4	0	0	0	2	2	0	0	0	4	0	2	0	0	2
0110	0	0	0	4	0	4	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2
0111	0	0	2	2	2	0	2	0	0	2	2	0	0	0	0	4
1000	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	4	0	4	2	2
1001	0	2	0	0	2	0	0	4	2	0	2	2	2	0	0	0
1010	0	2	2	0	0	0	0	0	6	0	0	2	0	0	4	0
1011	0	0	8	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	2	0	2
1100	0	2	0	0	2	2	2	0	0	0	0	2	0	6	0	0
1101	0	4	0	0	0	0	0	4	2	0	2	0	2	0	2	0
1110	0	0	2	4	2	0	0	0	6	0	0	0	0	0	2	0
1111	0	2	0	0	6	0	0	0	0	4	0	2	0	0	2	0

- niet alle verschillen zijn aanwezig
- verschillen komen niet even vaak voor

Δ_{in}	1000
$0010 \oplus 1010$	$S_1 \rightarrow 1101 \oplus 0110 = 1011 = B$
$1010 \oplus 0010$	$S_1 \rightarrow 0110 \oplus 1101 = 1011 = B$
$0110 \oplus 1110$	$S_1 \rightarrow 1011 \oplus 0000 = 1011 = B$
$1110 \oplus 0110$	$S_1 \rightarrow 0000 \oplus 1011 = 1011 = B$
	$\rightarrow 4$ in rij 1000-kolom B
$0001 \oplus 1001$	$S_1 \rightarrow 0100 \oplus 1010 = 1110 = E$
$1001 \oplus 0001$	$S_1 \rightarrow 1010 \oplus 0100 = 1110 = E$
	$\rightarrow 2$ in rij 1000-kolom E
	...

Karakteristiek verschil

4 Feistel-stappen: $L_4, R_4 = R_3, \underbrace{L_1 \oplus f(R_1, K_2)}_{L_3 = R_2} \oplus f(R_3, K_4)$

$$\Delta_{uit} = f(R_3, K_4) \oplus f(R_3^*, K_4) = \Delta L_1 \oplus \underbrace{f(R_1, K_2) \oplus f(R_1^*, K_2)}_{\text{uit gekozen } \Delta M} \oplus \Delta R_4$$

De gekozen ΔM heet een *karakteristiek*.

ΔM verdeelt zich over meerdere uitvoerverschillen.

Per ΔM dus slechts een *kans* op de gewenste karakteristiek.

$S \rightarrow p \leq 14/64 \quad \Delta M = 1960000000000000000 \rightarrow p = 0.004274$

Herhaald over de benodigde 13 ronden $p \approx 2^{-47}$.

Plus andere trucs $\rightarrow$ iets beter dan uitputtend zoeken.

Resultaten Biham-Shamir

- Gegeven beste aanval is 16 rondes precies genoeg
- Permutatie minimaliseert kans op goede aanval
- Volgorde S-dozen $S_1S_2S_3S_4S_5S_6S_7S_8$ bijna optimaal
- Substituties binnen S-dozen optimaal
- Geen 4-substituties per S-doos verzwakt aanzienlijk
- Verwisselen expansie en subsleutel verzwakt
- Volledig onafhankelijke subsleutels maakt weinig uit

verrassende conclusie

DES optimaal beveiligd tegen differentiële cryptoanalyse
vervolgens bevestigd door Coppersmith, lid IBM-team

Lineaire Cryptoanalyse

Known-plaintext analyse van Matsui 1993

kans p dat $M[m_1, m_2, \dots] \oplus C[c_1, c_2, \dots] = K[k_1, k_2, \dots]$

$$M[m_1, m_2, \dots] = X_M^{\vec{}} \cdot \vec{M} \quad (X_M^{\vec{}} \text{ is bitselector voor } M)$$

itereerbare karakteristiek van Matsui

$$R[15] \oplus F(R, K)[7, 18, 24] = K[22] \quad p = 42/64$$

$$R[29] \oplus F(R, K)[15] = K[44] \quad p = 30/64$$

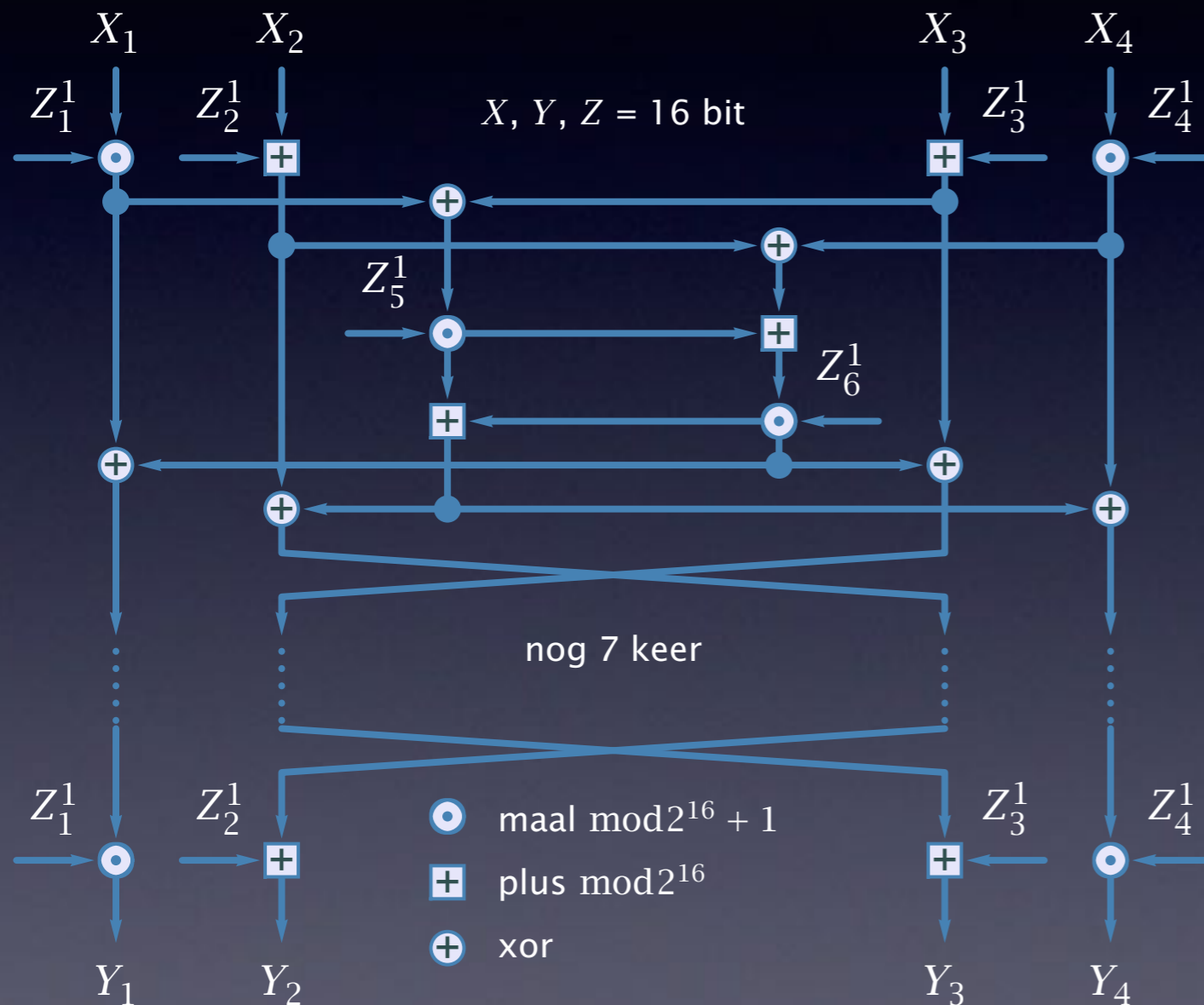
$$R[15] \oplus F(R, K)[7, 18, 24, 29] = K[22] \quad p = 12/64$$

totaal $p = 0,5 + 1.19 \times 2^{-22} \rightarrow 2^{47}$ pt-ct paren nodig

DES alternatieven

- NEWDES Scott 1985 – geen variant van DES
- SKIPJACK NSA 1985 – escrowed encryption standard
- FEAL Shimizu en Miyaguchi 1987 – Japan
- IDEA Lai en Massey 1990 – ETH Zürich
- LOKI Brown, Pieprzyk, Seberry 1990 – Australië
- GOST Gosudarstvennyi Standard Soyuz – USSR
- BLOWFISH Schneier 1994 – Counterpane Inc
- RC5 Rivest 1994 – RSA Laboratories
- TEA Wheeler en Needham 1994 – Cambridge University
- enzovoorts, enzovoorts

IDEA – ingewikkeld

1990 Lai & Massey, ETH Zürich

16-bits architectuur

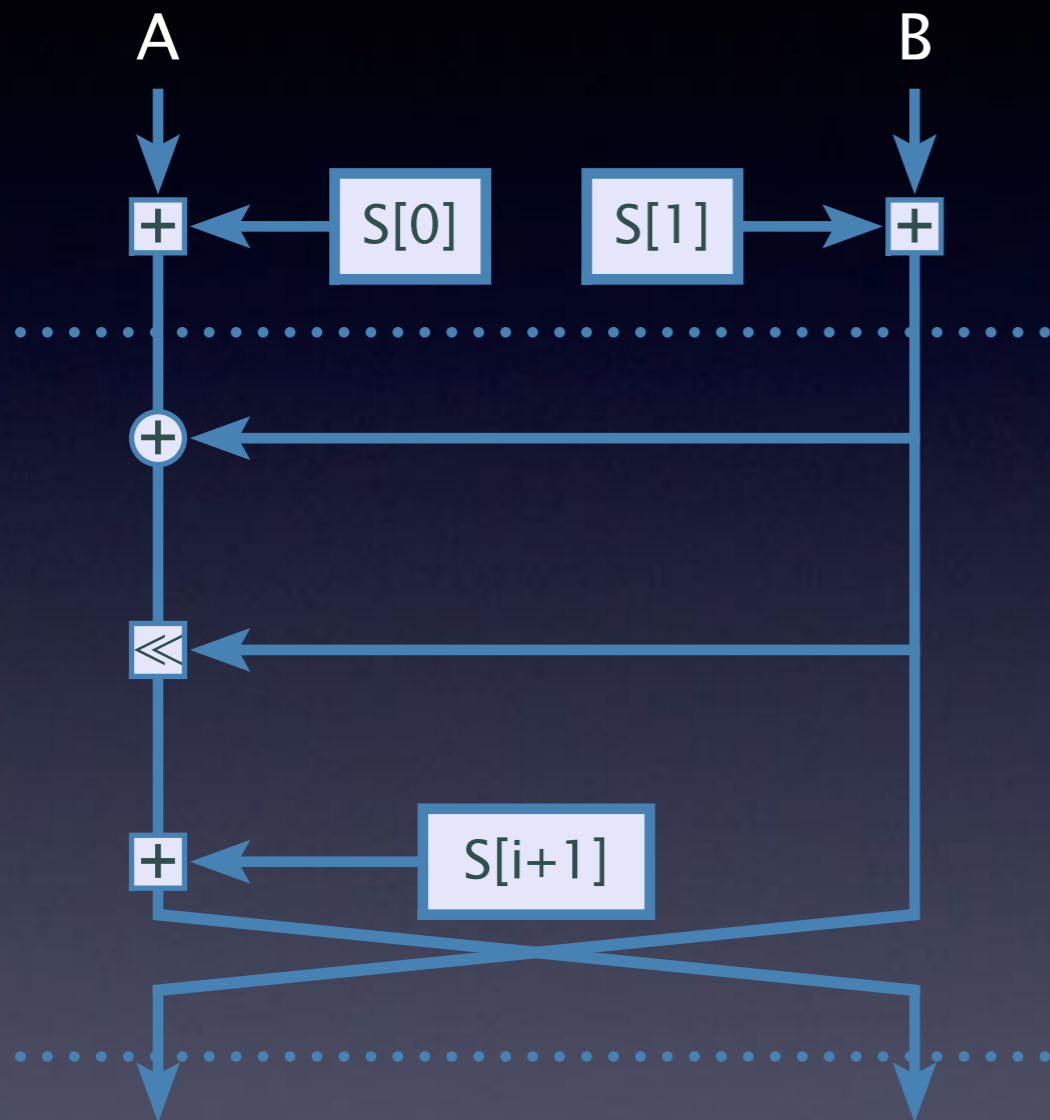
128 bits sleutel

Cryptoanalyse tot 4-5 rondes

Daemen 1993

groepen zwakke sleutels 2^{23} 2^{51} 2^{63}

RC5 – eenvoudig

Halve ronde RC5

1990

Rivest, RSA laboratories

RC5- $w/r/b$ parametrisatie

- blok $2w$ bits
- aantal rondes r
- sleutel b bits
- bv RC5-32/12/16

Operaties

- xor, plus/minus mod 2^{2w}
- data afhankelijke rotaties

Subsleutels

$K = b\text{-bits} \rightarrow S_0 \dots S_{2r+1}$

NSA = National Security Agency

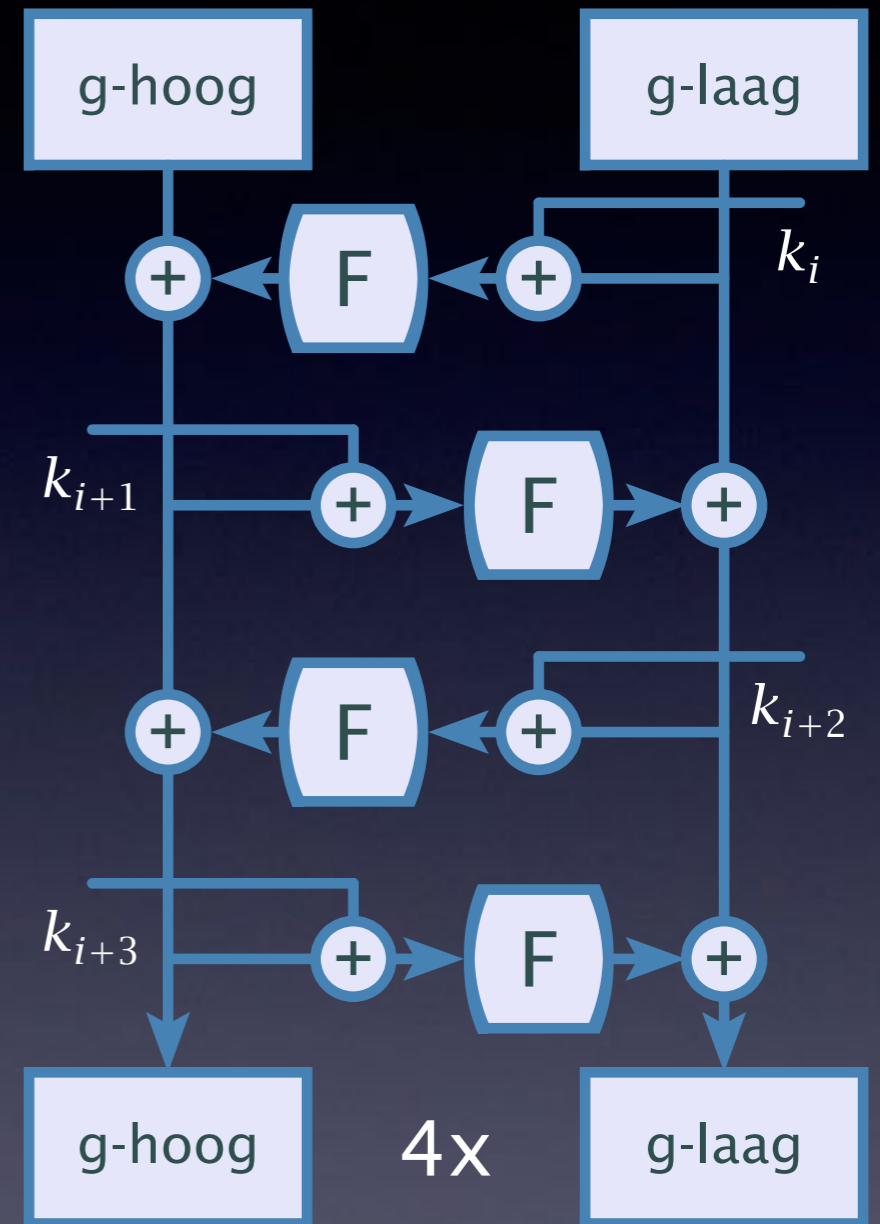
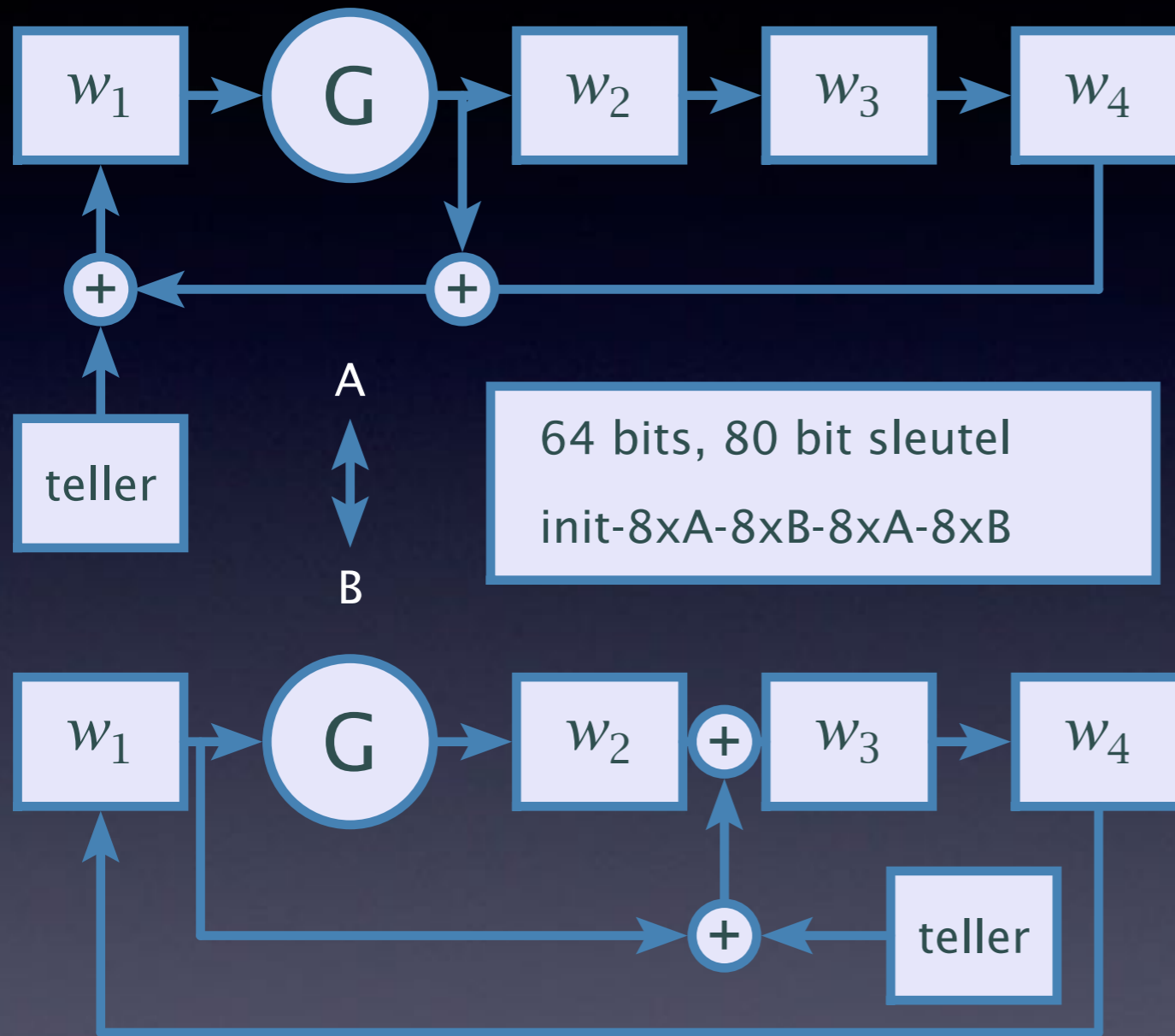

Opvolger afzonderlijke Army & Navy codebrekers
24-10-1952 president Truman

NSA = “No Such Agency”

Skipjack

Declassificatie NSA in 1998 – Shamir e.a. 1999 **impossible differentials**

AES

12 september 1997 NIST start opvolging DES

AES = Advanced Encryption Standard

- ongeclassificeerd en publiek algoritme
- overal zonder royalties beschikbaar
- symmetrisch 128 bits blokgeheimsschrift
- gebruikerskeuze voor sleutel uit 128, 192, 256 bits
- efficiënte implementatie t.b.v. smartcards, e.d.

In tegenstelling tot '70-jaren nu
deelnemers uit alle delen van de wereld !

Deelnemers 1e ronde

CAST-256	Entrust Technologies Inc	Canada
CRYPTON	Future Systems Inc	Korea
DEAL	Outerbridge, Knudsen	Canada
DEC	Centre National Recherche Scientific	Frankrijk
E2	Nippon Telegraph and Telephone Corp	Japan
FROG	TecApro Internacional SA	Costa Rica
HPC	Schroepel	USA
LOKI97	Brown, Pieprzyk, Seberry	Australië
MAGENTA	Deutsche Telekom AG	Duitsland
MARS	IBM	USA
RC6	RSA Laboratories	USA
RIJNDAEL	Daemen, Rijmen	België
SAFER+	Cylink Corp	USA
SERPENT	Anderson, Biham, Knudsen	Internationaal
TWOFISH	Schneier, Kelsey	USA

finalisten – tot winnaar uitgeroepen RIJNDAEL 2-10-2000 → AES

Rijndael

- Heeft SQUARE geheimschrift als voorloper
- Geen Feistel-schema maar algebra als basis
- Keuze blok/sleutel uit 128/192/256 bits
- Whitening stap voorafgaand aan vercijfering
- Afhankelijk sleutellengte 10/12/14 ronden met
  - ByteSub
  - ShiftRow
  - MixColumn
  - AddRoundKey
- Snelle vercijfering smartcards met weinig geheugen
- Cryptoanalyse nog niet gelukt t/m 2015

Rijndael schema

AddRoundKey – Whitening		
stap	startronden	slotronde
1	ByteSub	ByteSub
2	ShiftRow	ShiftRow
3	MixColumn	AddRoundKey
4	AddRoundKey	

- ByteSub = S-doos substitutie
- ShiftRow en MixColumn = lineaire menglaag
- AddRoundKey = exclusive-or met veranderende subsleutels

Basisoperaties

b_0	b_4	b_8	b_{12}
b_1	b_5	b_9	b_{13}
b_2	b_6	b_{10}	b_{14}
b_3	b_7	b_{11}	b_{15}

ByteSub

b_0	b_4	b_8	b_{12}
b_1	b_5	b_9	b_{13}
b_2	b_6	b_{10}	b_{14}
b_3	b_7	b_{11}	b_{15}

ShiftRow

b_0	b_4	b_8	b_{12}
b_1	b_5	b_9	b_{13}
b_2	b_6	b_{10}	b_{14}
b_3	b_7	b_{11}	b_{15}

MixColumn

Byte Substitutie

b_0	b_4	b_8	b_{12}
b_1	b_5	b_9	b_{13}
b_2	b_6	b_{10}	b_{14}
b_3	b_7	b_{11}	b_{15}

ByteSub

byte $B = abcdefgh$ in $GF(2^8)$

$$ax^7 + bx^6 + cx^5 + dx^4 + ex^3 + fx^2 + gx + h \quad \{0,1\}$$

$$B_1 + B_2 = (a_1 + a_2 \bmod 2)x^7 + (b_1 + b_2 \bmod 2)x^6 \dots$$

$$B_1 \times B_2 = (a_1x^7 + \dots)(a_2x^7 + \dots) \bmod (x^8 + x^4 + x^3 + x + 1)$$

ByteSub is in twee stappen opgebouwd:

(1) inverse $B \rightarrow B^{-1}$

(2) lineaire transformatie $M \cdot B + C$

In de praktijk wordt een tabel gehanteerd: $S[B = 0 \dots 255]$

ShiftRow

b_0	b_4	b_8	b_{12}
b_5	b_9	b_{13}	b_1
b_{10}	b_{14}	b_2	b_6
b_{15}	b_3	b_7	b_{11}

MixColumn

kolommen zijn vectoren (b_0, b_1, b_2, b_3) etc.

schrijf kolomvector als polynoom $(b_0x^3 + b_1x^2 + b_2x + b_3)$

mixing is vermenigvuldig met $f = (3x^3 + x^2 + x + 2) \pmod{x^4 + 1}$

*praktisch door vermenigvuldigen met een *circulant* matrix:*

$$\begin{pmatrix} b'_0 \\ b'_1 \\ b'_2 \\ b'_3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 02 & 03 & 01 & 01 \\ 01 & 02 & 03 & 01 \\ 01 & 01 & 02 & 03 \\ 03 & 01 & 01 & 02 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} b_0 \\ b_1 \\ b_2 \\ b_3 \end{pmatrix}$$

inverse met $f^{-1} = (11x^3 + 13x^2 + 9x + 14) \pmod{x^4 + 1}$

MixColumn

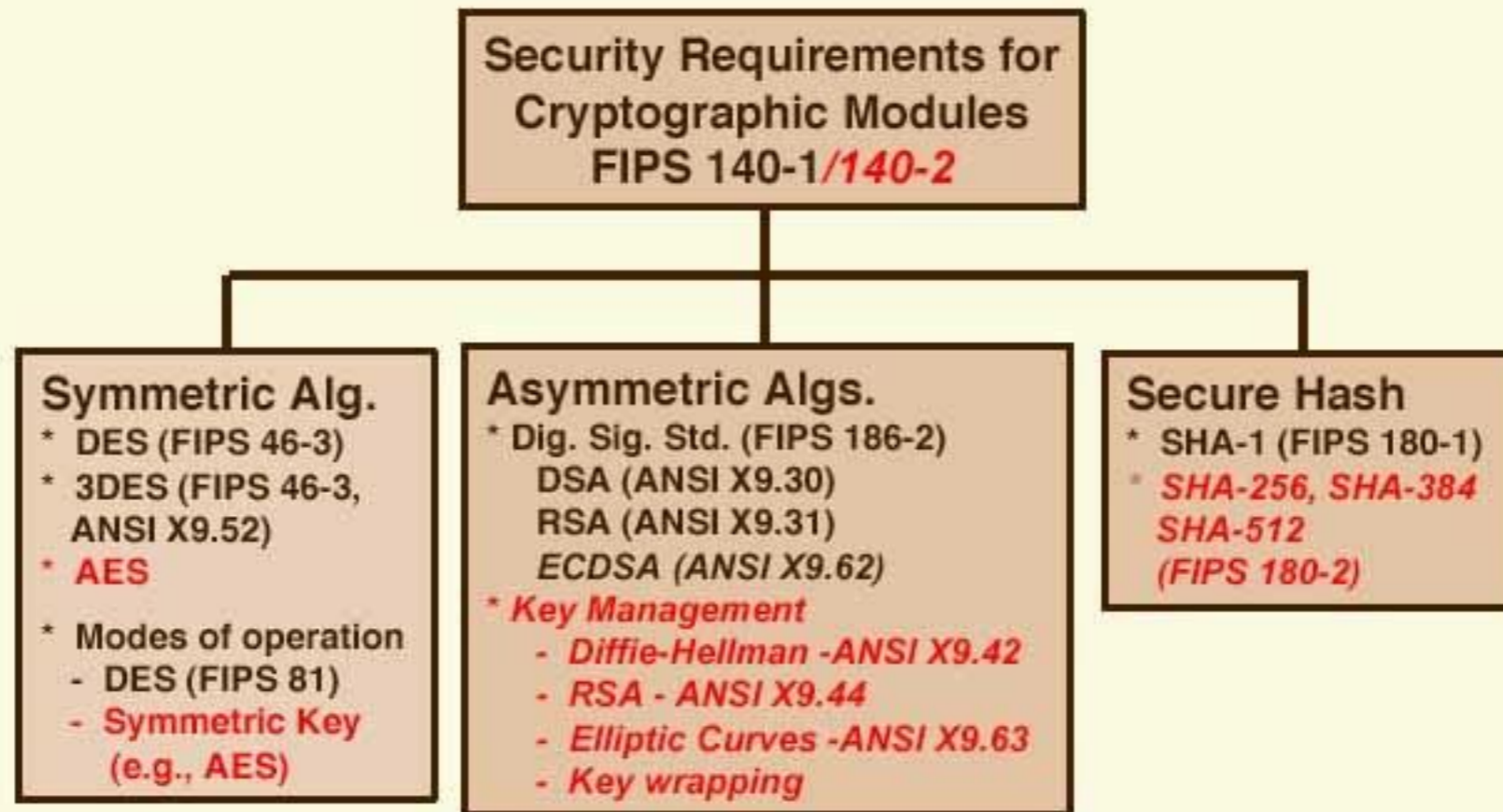
b_0	b_4	b_8	b_{12}
b_5	b_9	b_{13}	b_1
b_{10}	b_{14}	b_2	b_6
b_{15}	b_3	b_7	b_{11}

AddRoundKey

- 128 bits block/key + whitening → 1408 subsleutelbytes nodig
- kettingberekening maakt “on the fly” generatie mogelijk
- rekenschema $W_i = W_{i-1} \oplus W_{vorige\ ronde}$
- elke ronde aanvullende rotatie plus ByteSub substitutie en combinatie met de rondeteller
- extra bewerkingen by 256 bit sleutel

Standarden

Cryptographic Standards

NIST

National Institute of Standards and Technology

Lichtgewicht cryptografie

NIST sedert 2013

NISTIR 8114: Draft Report on Lightweight Cryptography
workshops in 2015, 2016

cryptosystemen voor:

- RFID tags
- embedded systemen

Bijvoorbeeld:

- DES met 1 i.p.v. 8 S-dozen
- TEA = Tiny Encryption Algorithm

www.nist.gov/programs-projects/lightweight-cryptography